

Obrady sejmowe.
MICHAŁ OLSZEWSKI.

wne rozjątzenie i nadwrażliwość, stąd i niezgrabna rubaszność, obok nieokrzesej wesołości, wydawanie przezeń krzyków odwetu, posuwanie się do kasanja przeciwnika, okładanie go pięściami, kułakowanie, kopanie go, a nawet wyciąganie kijów i kołów jako broni, obrzucanie kamieniami przeciwnika, celem zranienia go, dobywanie kozików i noży.

Surowy posiada najwyższy stopień popędliwości, która przyjmuje postać wybuchową, oraz nabiera nieprzepartą dążność do przeprowadzenia tego, co chce.

Z usposobieniem takim, osobnik surowy najczęściej już przychodzi na świat, a otoczenie bliższe i dalsze zwykło je podsycać i podtrzymywać. Nierzadko brak wpływu energicznego w domu, pomaga do rozwielenienia się tej przywary. — Nawet radość surowego bywa dziką i strach budzącą, a to dla tego, bo i w radości lubi wymachiwać rękami i nogami i częstować kolegów to jednymi, to drugimi częściami ciała. Boć przecie radość lubi wstrząsać surowym, jak burza, której towarzyszą gromoty i błyskawice.

Na zakończenie nadmieniamy, że bardzo często, surowy ma do dyspozycji zjadliwy śmiech, a złośliwą radość, przeplata dla odmiany najgwałtowniejszymi wybuchami gniewu.

Leczenie. Jak wiadomo, przeciwieństwem surowości jest łagodność; o wywołanie tej zalety wychowawcy

chodźć zatem powinno. Sprawa to arcytrudna. Ktokolwiek z wychowawców bowiem w ogóle, a z nauczycieli w szczególności miał przyjemność posiadania w klasie takich osobników, ten nabył chyba przeświadczenia, że gdy po usilnym wpływie i wyteżającym oddziaływaniu zaczęły się pokazywać u surowego objawy łagodności, to łagodność przezeń ujawniona była pozorną, udaną i umyślną; była ona raczej objawem zwodniczej ciszy między dwoma wyładowaniami nerwowymi, między dwoma wybuchami gniewu i wesołości. Wobec takiego osobnika zwykła szkoła jest bezradną, bo i świat o tyle sobie później z niem da radę, o ile go będzie trzymał pod kluczem, aby był nieszkodliwym dla otoczenia. Dla tego rodzaju osobników, trzeba zakładów poprawczych. Czy wymierzanie dotkliwych rązów, surowego by poprawiło? to pytanie. Niezawodnie obawa przed dotkliwymi rązami mogłaby go i zmienić — ale tylko pozornie. Usposobienia, bicia nie zmieni. Trzeba by być niezwykle optymistą, gdyby się chciało przypuścić, że społeczeństwo miasto mieć surowego i rubasznego osobnika nie dostałoby jeszcze w dodatku indywiduum mściwego, które zdolnem by było wyrzucić swą zemstę na pierwszym lepszym człowieku niewinnym.

Na tym typie, zakończamy szereg naszych uwag zamieszczonych w 30-tu numerach „Chwili“. Uwagi zamykamy powtórzeniem tych myśli, które wypowiedzieliśmy w wstępie:

„Wychowanie jest sztuką, która się sama przez się rozumie. Niestety jednak powołani do jej wykonania, nie rozumieją jej najczęśćiej“.

Wzrost moralny jest koniecznym. Człowiek obecnie chyli się ku upadkowi wewnętrznemu. Należy odtworzyć człowieka w duszy, w sercu: odtworzyć człowieka w mózgu. Mózg, oto władza, którego trzeba przetworzyć. — Seneka myśliciel rzymski, powiedział: „*discenda virtus est, non dat natura virtutem, ars est bonum fieri*„. (Kształcić się jest cnotą, cnotliwym nikt się nie rodzi, sztuką jest uczynić się dobrym).

Wychowanie niechaj i o tej przewodni nie zapomina, która wielce pomocną mu będzie w spełnieniu jego szczytnych obowiązków wychowawczych, a mianowicie:

Obrady sejmowe.
KS. STANISŁAW STOJAŁOWSKI.

Jako religia — Bóg w Trójcy św; jako matka — kościół, jako kapłan — ojciec; jako ustawa — prawość; jako dźwignia — obowiązek, jako higiena — praca; a na szczytach.... ideał“!

KAZIMIERZ KRÓLIŃSKI

Esterka.

(Karta z życia samotnego leśnika).

II.

Wybiegła szybko i znowu spłoszyła stado gęsi na werandzie. Los Esterki zaczął mnie trochę więcej obchodzić. Było mi jakoś dziwnie nieswojo czy głupio. Dziewczyna o rzadkiej piękności i inteligencji musi marnieć w atmosferze przesądów, w otoczeniu trzech prostaków: ojca i dwóch nieletnich braci. Od ludu tutejszego dzieli ją przepaść niechęci i nawet wrodzonej nienawiści. Sama, wiecznie sama. Spotyka się chyba z twarzami pijackimi, lub zgrają swywolnej nieokrzesej wiejskiej młodzieży, która po „habrykę“ przychodzi i obrzuca ją grubymi dowcipami. Prześliczna przyroda, urok górskiego zacisza wycisnęły jednak znamienne piętno na duszy dziewczęcia.

Nadeszła z herbatą weselsza już i śmielsza.

— Kiedy już mnie pan zaprosił, to napiję się razem herbaty.

Po drugiej konferencji pokojowej w Hadze.

Br. d'Eston relles de Constant
Francya. L. Renault
Francya.

Lord†Reay
Anglia.

Nelidow
Rosya.

Hr. Tornieli
Włochy.

Fusinato
Włochy.